

mention the full qs statement or the source of the qs for proper evaluation....

## لوک گیت

without that these are just notes and cannot be awarded marks.....

### لوک گیت دی تعریف :

لوک گیت اوہ گیت ہوندے نے جو کسی/کسے خاص شاعر دی لکھت نئیں ہوندے بلکہ صدیاں توں سینہ بہ سینہ چلے آندے نے۔ ایہ پنجاب دی معاشرت ثقافت تے جذبات دی سچی عکاسی کردے سی۔ ایہ عوام دی مشترکہ تخلیق ہوندے تے۔

### لوک گیت دی اہم خصوصیات :-

#### (i) ثقافتی عکس:

لوک گیت مقامی روایات، لوک کہانیاں تے تہواراں نوں بیان کردے نے۔

#### (ii) عوامی زبان:

لوک گیت عام فہم تے سادہ زبان وچ ہوندے نے تاکہ پنڈاں دے لوک ایسے لوک سمجھ سکن۔

#### (iii) زبانی روایت:

لوک گیت سینہ بہ سینہ چلے آندے نے جیسے دی وجہ کولوں ایسے دی کئی قصماں ہوندیاں نے۔

#### (iv) موضوعات:

لوک گیتاں وچ روزمرہ دی زندگی دے مسائل دا ذکر شامل ہوندا ہے مثال دے طور تے: شادی بیاہ، فصلان دی کٹائی تے نال نال عہد تے جدائی والے موضوعات وی شامل ہوندے نے۔

## (۷) سادگی:

لوک گیت وچ پیچیدہ شاعری دی بجائے  
سادہ تے عام فہم زبان دا استعمال ہوندا اے تے  
نال ای جذبات دی سچی عکاسی وی ہوندی اے۔  
(۷) موسیقی تے لے:

لوک گیتاں دیاں اپنی الگ خصوصیتوں لے ہوندی  
اے جو ڈھولک، جھنڈے یا تھالی دی تھاپ نال  
ملدی اے۔ ہیت سارے گیت کھیڈاں دے  
نال جڑے ہونڈے نے مثال دے طور تے:  
ککڑی، ککلی یا گدہ وغیرہ۔

## پنجاب دے لوک گیتاں دی تعداد:

پنجاب دے لوک گیتاں دی تعداد ان گنت سی۔  
ایس طرح انہاں دیاں وکھو وکھو صنفیاں وی ہیت ساری  
تعداد وچ موجود نے۔

## بقول افضل پرویز:

” پنجاب دے لوک گیتاں وچ پنکھوڑے توں  
لے کے قہرنگ تے جمن توں لے کر ~~سرساں~~ سرن تک دیاں گیت ہونڈے نے۔“  
یعنی لوری توں لے کے وین تک دے گیت موجود نے تے اے  
ایہ گیت عام لوکاں توں پسند وی نے۔  
مثال دے طور تے:

لوری، تھال، ککلی، گدھا، ماہییا، لولی، ڈھولا وغیرہ۔  
ایہ سارے لوک گیتاں دیاں صنفیاں نے۔

## لوک گیتاں دیاں قسماں :-

پنجابی لوک گیتاں دیاں وکھو وکھو قسماں نے  
جو پنجابی زبان دا اک اہم حصہ سی۔ انہاں نوں موقعیاں،  
جذباتاں تے رشتیاں دے حساب نال ونڈیا جاسکدا لے  
کسی قوم دے وچاریاں تے جذباتاں نوں سمجھن لئی لوک گیتاں دا  
مطالعہ کرنا ضروری ہوندا لے

### (i) ہیاگ، گھوڑی:

شادی ویاہ تے رشتے نلتے دے بارے  
وج ایہ گیت لکھ کئے سی۔

### (ii) لوری، کھلی:

بچپن دے کھیڈاں دے بارے وچ

### (iii) ماہیا، ٹپے، بولیاں:

انہاں وچ عشق، جدائی تے دنیا دے رنگ دا ذکر ملدا لے

### (iv) دُھولا، جگنی:

مہوفا تے رنگ دے دنیا دی حقیقت دا عکس سی

### (v) الابنیاں:

انہاں وچ موت دے غم دا اظہار ملدا لے

## مہندی یا ہیاگ:

ویاہ توں ست آکھ دن پہلے لاڈ لائی نوں مائیاں  
پایا جاندا لے تے اسے راتیں مہندی وی گھول کے لائی جاندی  
لے تے زنانیاں اکھیاں ہوکے گیت گاؤندیاں نے

مہندی لاڈ دے ہتھ دھرنی

مائے لاڈ ہونگی پرائی

## گھوڑی:

پنجابی ثقافت وچ گھوڑی اک مشہور لوک گیت اے

ایہ گیت لاڑے دی بارات روانگی دے ویلے پنیاں گاؤندیاں  
نے۔ انہاں گیتاں دے ذریعے لاڑے نوں دعاواں دیاں جاندیاں  
نے تے اوس دے پہرے تے پوسٹاک دی تعریف کی جاندی اے  
ایس گیت دی پنجابی ثقافت وچ بہت اہمیت سی۔

## لوری:

لوری اک روایتی گیت اے جیسے وچ بچیاں نوں سلان  
لئے گیت گایا جاتا اے۔ ایس گیت دے ذریعے ماں دی محبت  
دعاواں تے ثقافتی انداز شامل ہوندا اے جیسے ذریعے اوہ  
اپنے لئی نرم تے سریلی آواز وچ ایہ گیت گاؤندی اے۔  
ایہ گیت موسیقی دی اک قسم اے جو پنڈاں دے لوکاں دے  
سے جذبیاں دی عکاسی کردا اے۔

لوری لوری دودھ کٹوری

لوکاں توں چوری

بی لے نکیا

## ککلی:

ککلی پنجاب دا اک مشہور لوک گیت تے مٹیاراں  
دا اک روایتی کھیل سی۔ ایس وچ مٹیاراں اک دوچ دے  
ہتھ وچ ہتھ پائے گول گھم کے ایہ گیت گاؤندیاں نے  
ایہ گیت اونہاں دی خوشی، محبت نے سے جذبیاں دی  
عکاسی کردا اے۔ ایس کھیڈ دے نال اک خاص قسم دا  
گیت گایا جاتا اے جیسے دے الفاظ کجھ ایس طرح ہوندے تے

## ککلی کلیدی، پگ میرے ویر دی

### ماہیا

ماہیا پنجابی ثقافت دا اک مقبول گیت سی تے پنڈاں  
وچ ایس گیت دی وڈی اہمیت اے۔ ایس وچ محبت  
تے جدائی دے جذباں دا اظہار کیتا جاندا اے۔  
لفظ ماہیا دا مطلب "بیاریا محبوب" اے۔ ایس لیتے  
ایس دے موضوعات وچ محبت دے اقرار تے ہجر و فراق دا  
ذکر ملدا اے۔ ایہ گیت تن مہرےیاں تے مشتمل ہوندا اے  
پہلا مہرہ چھوٹا تے دووا وڈا ہوندا اے۔

**گاؤن دا انداز:** عام طور تے ایس گیت کون اک طویل تان  
دے نال ڈھولک دی تھاپ لے گیا جاندا اے۔ جیس وچ  
گاؤن والا اپنے جذباں دا اظہار کردا اے  
**ماہیہ دی قسم:**

### ٹپے

ٹپے پنجابی لوک گیت دا اک اہم حصہ ہے جو شادیاں  
یا میلیاں وچ گایا جاندا اے۔ ایہ لوک گیت تن سطران تے  
مشتمل ہوندا اے۔ اہو وجہ ہے کہ ایس نوں ماہیہ دی  
اک قسم سمجھا جاندا اے۔  
ایہ گیت سادہ زبان وچ گایا جاندا اے۔ ایس لیتے پنجابی ثقافت  
وچ ایس دی اہمیت سی۔

اچرا برج لاہور دا  
میرے ہتھ وچ ڈنڈی  
تیرے کولوں میں قربان

## ڈھولا، جگنی :

ڈھولا تے جگنی پنجابی لوک ورثے دے دو مشہور ~~ہیں~~

اصناف سی۔ انہاں دی پنجابی ثقافت وچ بہت اہمیت اے۔

ڈھولا محبت تے ہجر دی داستان اتے اک گیت اے

جگنی روح یا سچائی دی تلاش وچ گایا جان والا اک صوفیانہ گیت اے

ایہناں گیتاں وچ پنجابی تہذیب دی ~~جھلک~~ ملدی اے۔

## ثقافتی انداز:

ایہ گیت شادی بیاہ، میلے تے ثقافتی پروگراماں وچ گایا

جاندا اے جیس وچ ڈھول دی تھاپ تے روایتی رقص مثلاً

گھنگرا تے گدھا شامل ہوندا اے

## بزار وکیندی پنڈ وے

تیڈے بت وچ میڈی جند وے

## الاپنیاں :

الاپنیاں پنجابی ثقافت دے اوہ درد بھرے گیت ہوندے

نے جو بندے دے من اتے زانیاں دل کے گاؤندیاں نے۔

انہاں گیتاں وچ مومن والے دیاں مُقتال، نیکیاں تے اس دے

وچھڑن دے دکھ دا اظہار ملدا اے

انہاں گیتاں دے ذریعے زانیاں اپنے دکھ دا اظہار کردیاں نے

ایہ صرف رونا دھونا نہیں بلکہ ایہ پنجاب دی معاشرتی زندگی دا

اک اہم حصہ سی جو غم دے موقع اتے دکھ نوں وندن تے

دل دا لوجھ ہلکے کرن دا اک ذریعہ نے

## مکدی گل :

لوک گیتاں دی پنجابی ثقافت وچ بہت اہمیت اے  
ایہ گیت صرف خوشی دے موقع دے علاوہ دکھ بھرے موقع اے  
وی گائے جاندے نے انہاں دے ذریعے پنڈاں دے لوک اپنے  
سے جذبات دا اظہار گائے کردے۔ لوک گیت کسی اک بندے  
دی ملکیت نہیں ہوندے بلکہ ایہ پورے پنجاب دی ساجھی وراثت  
سہی جاندی اے۔ ایس وچ سادہ تے عام فہم زبان دا استعمال  
ایس لئے ہویا اے تاکہ پنڈاں دے عام لوک ایس نوں سمجھ تے گاسکن  
اصل وچ لوک گیت پنجاب دی ثقافت دا اہم حصہ اے۔ اگر انہاں  
گیتاں نوں زندگی نوں کڈھ دتا جائے تے سادہ ثقافت بے رنگ تے  
بے زبان ہوجائے گی۔